

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

Nr. 209.

31. Grudnia 1817.

Wiadomości krajowe.

Z Lwowa. — C. K. Rząd krajowy Galicyjski wydał następujący Okólnik:

Najjaśniejszy Pan raczył na podany najniższy wniosek, co do kwestyi: czyli przy uwolnieniu od wszystkich zapowiedzi — zaniechanie przysięgi, nieważność związku małżeńskiego za sobą pociąga? pod dniem 15tym Sierpnia 1817go uchwalić, co następuje:

„Władze mają przepisaną w §§. 86. i 87. księgi ustaw cywilnych przesorność, co do żądanej od stron przysięgi: że im zadna ich małżeństwu na zawadzie stojąca przeszkoda wiadoma nie jest, we wszystkich przypadkach pod własną odpowiedzialnością zachowywać, i o tem, że przysięgę istotnie złożyły, w dyspensach namieniać; w przeciwnym bowiem razie, aczkolwiek zaniechanie odebrania tej przysięgi, co do samej dyspensy, takowej wprawdzie bezskuteczną uczynić nie powinno, iednak Władze świeckie i duchowne, które mimo widocznego w dyspensie takowego defektu do dania ślubu staną się przyczyną, surowo ukarane być powinny.“

Ta więc najwyższa Uchwała, na mocy dekretu Kancelaryi nadwornej z dnia 23. Października 1817 do powszechnej podaie się wiadomości i zachowania.

We Lwowie dnia 25. Listopada 1817-

(Tu następują podpisy.)

C. K. Galicyjski Trybunał appellacyjny, raczył wyrokiem swoim z dnia 9go b. m. Grudnia, mi. nować W. Kryspina Grzybowskiiego Komarnikiem granicznym w Cyrkule Stanisławowskim.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Valenciennes donoszą pod dniem 5. Grudnia, co następuje: „Powszechne nowe urządzenie żandarmeryi Francuzkiej, idzie teraz bardzo żywo. Różnym Officerom oznaczono daną półowę żołdu, a mieysca ich osadzono innymi, którzy w trudnych okolicznościach stałość i miłość porządku okazali. Nowy Minister Woyny, Marszałek Gouvion St. Cyr, nie przestaje czynić rozmaitych odmian w re-

żnych departementach wojskowych. We wszystkim daie się widzieć zamiar, aby etat wojska tak spiesznie pomnożyć, żeby, skoro projekt do prawa względem zaciągu wojskowego przyjętym będzie, stało się wojsko Francuzkie w krótkim czasie daleko liczniejszym i streszniejszym, aniżeli kiedy było.“

Daley nadeszła z Valenciennes pod dniem 7. Grudnia wiadomość następująca: „Z rozkazu Ministra Woyny wezwali Prefekci znowu do zgłaszania się wszystkich dawnych Wojskowych, którzy w różnych pułkach gwardyi Królewskiej umieszczonymi być pragną. Zgłosiła się już wielka ich liczba, lecz w wyborze onychże bardzo ostrożnie sobie postępują. Spodziewają się, że to wezwanie wbrótce w całym wojsku nastąpi. Wpływ nowego Ministra Woyny do całej istoty wojska, do porządku i do karności wojennej, iest bardzo widocznym. Wszędzie ścigani są surowo zbiegi wojskowi, a żołnierze codziennie oglądani bywają. W Officerach, którzy dotąd ieszcze tylko półowę żołdu pobierają, co raz bardziej zabudza się nadzieia wrócenia się do służby czynnej, i nie można zaprzeczyć, że te i inne okoliczności zupełną sprawiły zmianę w zdaniu osób, które do dawnego wojska należały.“

Na posiedzeniu Izby Deputowanych dnia 11. Grudnia, zaczęto rozprawić nad projektem do prawa względem wolności druku. Dwoch Mowców obstawało za odrzuceniem tego projektu, a szczególniej owego artykułu onegoż, który stanowienie względem zakazać się mających ksiąg i dzienników, wyznaczony Kommissyi porucza. Mowcy proponowali w to mieysce rozstrzygnięcie przez Sąd Przysięgłych. Zachowawca pieczęci, Baron Pasquier, bronił zasad w projekcie wyrzeczonych, i starał się dowieść, że druk nie był w żadney dawniejszey epoce tak wielkiej wolności, iak ma w nowym projekcie iest przyznana. Co do Sądu Przysięgłych, mówił, że ta instytucya iest we Francyi ieszcze za nową, za mało popularną, niestosowną do politycznego położenia Francyi, i że wyroki Sądu Przysięgłych nie daie żadney rękoi w tem, iż zdaniu publicznemu odpowiedzą. „Niestuszną sądzono (rzekł), że Król nie pomyślał o

)

utworzeniu osobnego Sądu Przysięgłych. Na dachu. Pragnął on to uczynić, gdyżby w tem większą korzyść, większe bezpieczeństwo dla spokojności swejcy, a mniejsze niebezpieczeństwo wobec odpowiedzialności był znalazł. Nie pociąganoby wówczas Rządu do zdawania sprawy z powodu wyroków Sądu Przysięgłych, i nie zdołano by (jak się to czasem z niepodobną do uniewinnienia lekkomyślnością działo) twierdzić, że Rząd ten albo ów wyrok nakazał. Nakoniec powiedział Zachowawca pieczęci, że Rząd utworzenie Sądu Przysięgłych w przedmiotach dachu z tey jedynie przyczyny odrucił, iż go dla wolności dachu szkodliwym być sędzi. Dnia 2go Grudnia miały się ciągnąć dalsze rozprawy względem tego projektu do prawa.

S z w e c y a .

Oto jest mowa Króla Szwedzkiego, czytana przy zgajaniu Seymu Szwedzkiego przez Xięcia Sudermanii:

„Wielmożni, Zaccni i Urodzeni, Przewielebni, Wielebni, Uczenni, Szanowni, Rozumni, Poważani, Czcigodni i Poczciwi, Dobrzy Panowie i Mężowie Szwedzcy!

„Ohólnik Seym zwołujący oświecił Was już dobzy Panowie i Mężowie Szwedzcy o powodach tego nadzwyczajnego zgromadzenia Stanów. Nie ma ono z Moicy strony żadney prywatney przyczyny. W stałcm przedsięwzięciu utrzymania świętości Waszych praw kardynalnych, i nieodzopszczenia w nich żadney odmiany, iak tylko sposobem i pod warunkami, które one same przepisują, starajem się wraz z Synem Moim, N. Królewicem Następca tronu, nadać tym prawom wszelką moc i siłę, iakich Mi władza konstytucyyna dozwalała. Mając ukontentowanie oglądać to przedmurze niepodległości naszej świętego zachowancm, doznałem także i owego sercu Mojemu tak drogiego szczęścia, że mogłem być świadkiem iedności między wszystkimi klasami Współobywateli panującej. Wiełbiłem Opatrzność za dobrodziejstwa pokoju i spokojności, gdy oto z niespokojnością dowiedziałem się, iż wszystkie Moie środki, przedsięwzięte celem utrzymania wierzytelności (kredytu) prywatnych Banków dyskontowych, żadnego innego nie sprawiły skutku, iak tylko ten, że ich upadek spoźniają. Luboć to zdarzenie mocno Mię dolegało, przekonałem się iednakże z niego, że sprawić może zbawienne skutki tak dla wewnętrznego zarządu naszego, iako też i dla naszego systematu handlowego, które z więzów, rozwinięcie się iego tamujących, ośwobodzić pragnąłem; dopóki bowiem przemyśl krajowy skrupowanym i ograniczonym zostaje, póty stan takowy na bieg i żywość handlu konieczny wpływ mieć musi.“

„Wydawszy już od dosyć długiego czasu rozkazy, aby w skutku Waszych różnemi czasy oświadcanych życzeń pracowano nad projektami, które Wam podać miałem, musiałem tę we wszystkich iey częściach tak zawiłaną pracę przerwać, a to dla zięcia się projektem skarbowym, celem poddania go pod rozstrząszenie i rozstrzygnięcie Wasze. Projekt ten jest owocem długiey rozwagi i rachub, które tak względem wewnętrznych środków pomocnych Królestwa, iako też względem liczby pieniędzy w obiegu będących, czyniono. Zaiście, nie przez ustawicznie mnożenie, lecz pewnie przez wydawanie monety reprezentacyyney, na wierzytelności proporcjonalnych hypotek zabezpieczoney, pomyślność Narodu do skutku przystąpić może.“

„Wiadomo Wam dobzy Panowie i Mężowie Szwedzcy, że pieniądze papierowe, które w roku 1802gm wraz z rządowemi cedulkami długowemi czterestu millionów talarów bankowych nie przenosiły, teraz 30 millionów talarów bankowych wynoszą. Z tego pedania możecie osądzić wielkość owych ofiar, które dla utrzymania wartości pieniędzy papierowych, w stosunku zagranicznych gatunków monety ponieść musiałem. Te ofiary były dobrowolnemi, a przez nie otrzymałem pewność pocieszającą, że się dalszy upadek pieniędzy wstrzymał, że się niespokojność Narodu nśmierzyła, i że wzałemna ufność Obywateli w zobopólnych interesach onychże, zwolna przywróconą została.“

„Ta staranność byłaby właściwie do Waszych Pełnomocników bankowych należała; ale że im w tey mierze żadne przepisy danemi nie były, praeto musiałem Ja ich brak zastąpić, i tym sposobem życzenia Wasze przedzić.“

„Tak przez to, iako też przez korzystne dla obojga Królestw traktaty handlowe, które z Mocarstwami obcemi zawarłem, starałem się handlowi nowe dać życie; alez niech każdy człowiek od przesądów wolny, sędzi o zaufaniu, iakie krajowcy lub cudzoziemcy pokładać mogą w monecie, która się w przeciągu iednego miesiąca o przeszło trzydzieści od sta, w podnoszeniu się i spadania zmieniała.“

„Obcoiaż handel zagraniczny Ludowi, którego plody! krajowe są ograniczone, pomyślność i przychody go wie, nie może przecież długie być korzystnym, skoro także Lud dostatecznych żywołów pożywienia u siebie nie ma.“

„W roku 1813 wzmógł się dówóz zboża zagranicznego aż do summy trzech millionów talarów Banku Hamburgskiego. To jest niezbitym dowodem, że pomimo rozszerzonego rolnictwa dla podźwignienia tego waż-

nego głównego żywiołu, jeszcze Nam bardzo wiele do czynienia pozostaje.“

„Fabryki sukienne ściągnęły na siebie także uwagę Moją, a dla ich podźwignienia kazałem ogłosić, że w przeciągu trzech lat około trzykroć sto tysięcy łokci sukna dla wojska zakupionemi być mają.“

„Z Mojej własnej kasy kazałem wielu fabrykantom i wieśniakom dawać wsparcie.“

„Siła zbrojna lądowa i morska, była przedmiotem największej pieczołowitości Mojej. Roztrząsałem położenie żołnierza i Dowodcy, i polepszyłem je. Celem usiłowań Moich było oraz otwarcie drogi do posuwania się na wyższe stopnie dla owych, którzy za Ojczyznę krew swoją przelewają, tudzież usunięcie wszelkich tych zawad, które wojujących, dostatecznego majątku na otrzymanie stopnia Pułkownika lub Podpułkownika, nie posiadających, odstraszają. Wielka część tych stopni została już przezemnie spłaceniem summ akordowych kupioną, a skoro środki pozwolą, myślę to spłacenie poweli aż do stopnia Kapitańskiego i na tenże stopień rozciągnąć.“

„Przywracając tym sposobem wojsko do pierwsiastkowego urządzenia jego, oszczędzam mu znakomite summy, które na akordyłożyć musiałoby; aby zaś wielkie dzieło Karola XI-go zupełnie do skutku przywieszyć, wyznaczyłem, acz nie świetne, przecież przyjemne przychody dla Marszałków polnych i Jenerałów w czynney służbie zostających.“

„Niemniej pamiętałem o wdowach Jenerałów i Oficerów; a luboć się w tym względzie dobra chęć Moja do Moich źródeł pomocnych stosować musiała, przecież dobrzy Panowie i Mężowie Szwedzcy poznacie z ukontentowaniem z wyrazów, które Wam podane mi zostają, że kassa wojskowa i kassa pensyonna, w przeciągu trzech lat, około dwóch milionów talarów bankowych otrzymały, a to bez najmniejszego obciążenia środków rządowych.“

„Spuszczono z warsztatu okręt liniowy o 80 działach, a mała flota została powiększoną.“

„Z tegoż samego powodu, z którego się o zniesienie akordów za wyższe stopnie wojskowe starałem, zostały także i akordy za kilkanaście prowincjonalnych urzędów namiestniczych przezemnie wypłaconemi, a z tego możecie sobie wnosić, że w natężeniach Moich w tej mierze nie przędzey odpocznę, aż póki wszystkie te nadużycia zniesionemi nie będą.“

„Szpitale i lazarety, domy położnicze i inne instytuta publiczne, tudzież opatrzenie zbożem stolicy za ceny słuszne, zajmowały podobnie staranność moją; a podczas, kiedy głód i niedostatek, urodzajniejsze z przyro-

dzenia Kraje nawiedzały, była Szwecya tak szczęśliwą, że żaden z iey mieszkańców nie stał się ofiarą głodu, ani do Kraiów cudzoziemskich wynosić się nie musiał. Żadne morze nie oglądało mieszkańców Skandynawskich spieszających do odległych brzegów, aby tam szukać przedłużenia życia, którego im własna ich ziemia odmawiała.“

„Starałem się ozdobić stolicę budynkami publicznymi, i nadałem przez to nową sposobność do zarobku i zachęcenia ludzi w potrzebie zostających. Akademiie muzyki i sztuk wyzwolonych otrzymały przyzwoite wsparcie; a luboć wszystkie te wydatki, łącznie z owymi, których okoliczności częstokroć wymagają, daleko więcej, aniżeli summy na dobro wojska złożone wynoszą, nie będzie Wam jednakże potrzeba obmyślać żadnych środków do zastąpienia onychże, ponieważ bez obciążenia Królestwa przezemnie opędzone zostały. Przelożę Wam tylko takie urządzenie, przez które Lud w najznakomitszych miastach Królestwa, a szczególniej w Sztokholmie, w przyszłości na skutki wygorowanych cen zboża i chleba, osobiwie dla najuboższych klas w Królestwie uciążliwe, więcej już wystawionym nie będzie.“

„Publicznymi środkami, któreście dobrzy Panowie i Mężowie Szwedzcy na wspieranie pomyślności Królestwa obmyśleli, zawiadowałem ze wszelką troskliwością, z jaką czuły Ojciec majątkiem dzieci swoich zawiadować ma; a oprócz utrzymywania, żywienia i płacenia wojska, które Syn Mój do Niemiec prowadził, przysposobiłem Wam w przeciągu lat sześciu przez obce składki, i przez wypłatę długów zagranicznych sumę, ogółem niemal 25 milionów talarów bankowych wynoszącą.“

„Po tak świetnym skutku we względzie skarbowym, pozostaje nam tylko zjednać monesie reprezentacyney ową wiarę i zaufanie, których potrzebuie. Luboć się masa będących w obiegu pieniędzy reprezentacyneych na pierwszy rzut oka znakomitą być zdaje, uspokoićie jednakże Waszą z tą przechodzącą obawę przez roztrząśnienie naszych środków pomocnych, których według wymagania okoliczności z rostrępnością użycie. Najważniejszem będzie chronienie się nowych uchybień, któreby do dalszego upadku rzeczy pieniężney prowadzić mogły, a któreby tem niebezpieczniejszymi się stały, ile że się przychody Królestwa według przekonania Moiego w niezaspokojonem położeniu znajdują.“

„Daleki jestem od sądenia, ażeby projekt skarbowy, który Wam przelożonym być ma, miał cały ów stopień doskonałości, który ma dać pragnąłem; jestem atoli przynajmniej tego zdania, że środki w nim proponowane są

„najstosowniejsem do teraźniejszego czasu, i że ich aż do przyszłego Seymu próbować musimy.“

„Luboć Mi konstytucyjne obowiązki Moje nie przepusią, ażebym prace takowe pod rozwegę Waszą podawał, przecież troskliwość Mia o wszystko, co uszczęśliwienie Wasze pomnożyć może, siły i doświadczenie Moje ożywiała. Poczytałbym się za szczęśliwego, gdyby Wam ten projekt mógł być przytecznym; ięzcliby zaś uchwały Wasze widoki Moje przewyższyły, dziękować będę Opatrzności za to, że w tey ważney okoliczności, rozwegom Waszym tak korzystny dała kierunek. Zawsze starałem się iść za zdaniem powszechnem i za dychem czasu, i nigdy iędnego ani drugiego nie tłumilem; że zaś pewną mam nadzieię, iż zamiary Wasze tylao do dobra Oyczyzny zmierzają, przeto poczytuię to za ustawiczny cel wspólnych działań naszych. Na głos Oyczyzny muszą wszystkie interesa osób pęindywidualnych, muszą wszystkie sprawy rozszczenia umilknąć; a czem więszem jest to natężenie, tem godniejszem jest Zastępow Ludu, który każdego czasu cłował mił się honoem, i ofiarąmi swięci dla dobra powszechnego.“

„Niechaj Niewolnik, który pod ciężarem chwilowey niepomyślności wpada, szuka tylko w nadziei podobieństwa ratunku; Obywatel wolny, sam twórca praw, którym jest posłusznym, i sam obrońca prerogatyw, na które się odwołuje, spęgląda spokojnie na naytrudniejszy wypadki, pewnym będąc, że ie pokona tak, iak ie Oycowie ięgo pokonywali, i że potomkom swoim zostawi w dziedzictwie owoce pracy i dopełnionych obowiązków swoich.“

„Tak i Wy, dobrzy Panowie i Mężowie Szwadcy rozważać będziecie teraźniejsze sprawy Oyczyzny, i tak bęą Wasze dzieci zbierać owoce szlachetnych usiłowań Waszych. Po iędnosć i obrad Waszych, po nayszczerszem przedsięwzięciu zaradzenia złemu, bez narzucania ciężaru ięgo na którąkolwiek będz klasę towarzystwa, spodziewa się Naród Szwedzki od Seymu niniejszego, polepszzonego na przyszłość porządku rzeczy.“

„Prawdziwem uczęciem dla dobra i bytu Oyczyzny rządzeni, będziecie dobrzy Pęnowie Mężowie Szwedcy korzystać z obecnego szałotania stosunków skarbowych, dla wystawienia nowej budowy wsparcty na świętościach słuszności i dobra powszechnego, a dopełniając w tym wzglęszcie położony w Was nadziei Król Waszego i Narodu Szwedzkiego, niemył-

nym krokiem doydziecie do celu, który obecnie nadziei zisci.“

„Zostają Wam dobrzy Panowie i Mężowie Szwedcy, wszem i każdemu z osobna, z Królewską łaską i przychylnością zawsze życzliwym.“

Królestwo Polskie.

Według powtórnych doniesień z Warszawy, odprawi się tam Sejm walny w przyszłym miesiącu Maju, w którym N. Cesarz i Król Alexander do tey stolicy przyiedzie. Wybory Posłów i Deputowanych na ten Sejm ukończą się zupełnie dnia 7go przyszłego miesiąca Stycznia.

Na Sejmiku szlacheckim w Powiecie Seyneńskim obrany Posłem na Sejm Rajetan Gawronski; — w Powiecie Pyzdramskim: Piotr Toharaki; — w Powiecie Dąbrowskim: Wicenty Gawronski; — w Powiecie Krasnickim: Józef Chociszewski; — a w Powiecie Staszowskim: Ignacy Hrabia Maszyński.

Zaś na Zgromadzeniu gminnym w Okręgu Seyneńskim obrany Deputowanym na Sejm Wicenty Kruszewski; a w Okręgu Dąbrowskim: Baltazar Kujawski.

U w i a d o m i e n i e.

W drukarni Sznaydera wyszły z pod prassy dwa Tomy przez prenumeratę ogłoszonego dzieła pod tytułem: Dzieie historyczno-polityczne Europy i innych części Świata, na początku wieku 19go. Wzywają się więc PP. Prenumeratorowie, ażeby w teży drukarni swoje exemplarze odebrać, i oraz na następujące dwa Tomy, które są pod prassą, reszując kwotę 10 ZR. złożyć raczyli. Bez prenumeraty, każdy Tom tegoż dzieła po 8 ZR. przedawać się będzie, iędnakże za złożeniem prenumeraty na następujące dwa Tomy, można będzie i poprzedzające już gotowe z Tomy za 10 ZR. otrzymać.

Przybyli do Lwowa dnia 29. i 30. Grudnia.

W. Hołamski Ferdynand Poręcznik Polski, z Polski. — JW. Łos Zygmuot Hrabia, z Zółkwi. — W. Pawłowski Woyciech, z Rosyji. — W. Piotrowski Błażcy, z Zółkwi. — JW. Skarhek Hrabia, z Bursztyna. — W. Tchorznieki Bogusław, z Zółkwi. — W. Trojanowski Józef, z Krakowa. — WW. Ubysze Józef i Antoni, z Zółkwi. — W. Wisłocki Ignacy, z Zółkwi.

Wyiechali ze Lwowa dnia 29. i 30. Grudnia.

W. Biełkowski Tadeusz, do Stanisławowa. — W. Dunka Jan, były Radez C. K. Sądu szlacheckiego, do Czerniowiec. — W. Mochnacki Alojzy, do Zółkwi. — W. Milbaecher Ferdynand, Professor gimnazyalny, do Czerniowiec. — P. Kowicki Tadeusz kupiec, do Polski. — W. Pawłowski Eugeniusz, do Polski. — JW. Tyszkiewicz Henryk Hrabia, do Rosyji. — W. Tutzaner Jozef, Professor gimnazyalny, do Czerniowiec.

Z tym numerem skończyła się tegoroczna prenumerata, a pierwszy numer nowej wyidzie dnia 3go Sycznia.